

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

**Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)**

БЮЛЕТИН №5

Май 2019

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация *“Америка за България”*.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация *„Америка за България“* или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- Общото производство на пшеница през 2018 г. е било около 5,8 млн.т. При ечемика през 2018 г. се отчита най-ниското производство от 2007 г. насам от 437 хил.т. При царевичата е добита рекордна реколта от 3,47 млн.т.
- При слънчогледа също се отчита силна реколта през 2018 г., около 1,9 млн.т. С производство от 470 хил.т. положението при рапицата също е на 5 годишни средни равнища.
- CAPA леко увеличава оценката си за производство от пшеница до 5,6 млн.т. Прогнозните добиви изчисляване по JRC-Mars са около 4,78 т/ха, което е реалистично очакване.
- Текущата оценка за добитият ечемик според CAPA, е той да достигне 550 хил.т. Прогнозният добив според JRC-Mars, е за около 4,45 т/ха.
- При рапицата, CAPA също коригира нагоре оценката си за производство от 450 хил.т. Прогнозният добив на JRC-Mars е около 2,71 т/ха, който вероятно е леко надценен.
- Изкупните цени за новата реколта се очаква да се върнат на равнищата от 2017/18 година, като силното световно търсене ще попречи на по-голям спад в цените въпреки високите очаквания за реколтата през новата година.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- През м.май, 2019 г., FOB цените на зърно от Украйна продължават да падат заради оптимистичните прогнози за новата реколта. Хлебната пшеница в Черноморския район - FOB цена от новата реколта се очаква да тръгне от 200 US\$/т, ечемика - 170 US\$/т, фуражна пшеница – 185 US\$/т.
- По последни данни на [USDA](http://www.usda.gov), световното производство на пшеница се очаква да достигне исторически максимум от 777 млн.т през настоящата година. Реколтата в ЕС се очаква да се възстанови до 153,8 млн.т, след 3 поредни години под 150 млн.т. Русия и Украйна се очаква да произведат с около 11% повече пшеница на годишна база.
- Силна реколта се очаква и при ечемика, където световното производство да бъде с 5% над средното за последните 5 години.
- При рапицата се прогнозира леко увеличение в сравнение с миналата година, като реколтата според [USDA](http://www.usda.gov) ще достигне 75 млн.т, но все още остава под психологическия праг от 80 млн.т. Цената на рапицата се очаква да остане подобна на миналогодишната.
- Нови рекорди през тази години ще гони производството на палмово масло. Очаква се производството да надвиши 75 млн.т. FOB цените на палмово масло от Азия леко се понижават и са около 470 US\$/т. Перспективата пред цената е тя да остане в границите до 520 US\$/т в следващите 2-3 месеца.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	02.2019	03.2019	04.2019	05.2019*	06.2019*
Хлебна пшеница	373,64	366,15	351,25	335	315
Фуражна пшеница	350,09	346,96	325,84	315	300
Ечемик	350,00	340,00	315,00	300	285
Царевица	284,48	277,65	280,00	280	285
Слънчоглед**	562,00	570,00	571,50	575	580

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ - Липсва информация

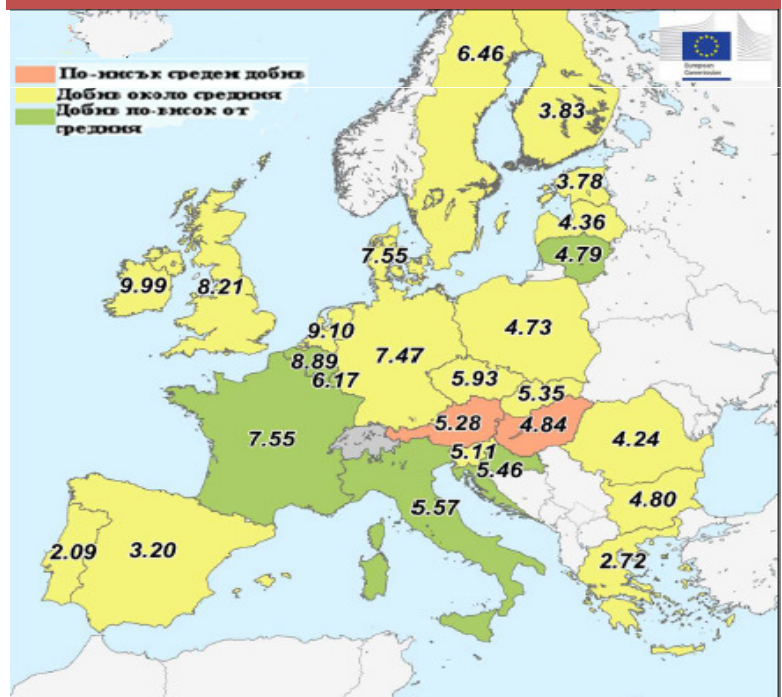
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	03.2019	04.2019	% изменение годишна база
Пшеница , евро/тон (Мексикански залив)	181,61	176,57	+17%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	105,45	120,71	+4%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	145,72	142,91	-8%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	628,45	630,97	-11%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Прогнозиран добив от пшеница в ЕС за реколта 2019/20 г от JRC-Mars към ЕК

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, May, 2019

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- По текущи прогнози на САРА, общото производство на домати през 2019 г. ще достигне 155 хил.т. Това ще бъде с поне 3% над миналогодишното производство. Делът на полските домати ще остане водещо с 100 хил.т, докато оранжерийното направление се очаква да се покачи до 55 хил.т, което е с 4 хил.т. повече отколкото през 2018 г.
- Производството на краставици през 2019 г. се очаква да се колебае в рамките на около 69 хил.т, от които 68% ще са оранжерийни краставици. След 2017 г. се забелязва известен ръст в количествата от открити площи и те могат до достигнат около 18 хил.т.
- През последните 2 години се отчита около 40% спад в производството на пипер и той вече е на нива около 40 хил.т. Предварителните предвиждания на САРА при пипера са за производство от 48 хил.т. Пиперът е с едни от най-големите вариации на добива, около 35% през последните 10 години, което се дължи на производството на открито.
- Тази зима са отчетени едни от най-високите цени на домати и краставици от наблюдаваните години до сега. Цените през пролетта леко спадат и вече не са пикови. Цените на дребно на краставици през м.май, 2019 г. са около 2,15 лв/кг. Цените на дребно през лятото ще продължат да падат, но едва ли ще слязат под 1,7 лв/кг.
- Изкупните цени от НСИ за домати за първото тримесечие на 2019 г. са около средните за този период, докато при цените на дребно се достигат пикови нива. Първите са на нива от 1,18 лв/кг, което е наполовина от цената на дребно.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Вносът на зеленчуци и плодове в ЕС расте всяка година. През 2018 г, без бананите вносът достига 10 млн.т., с 20% над импорта на десетгодишна база. Холандия допринася с 1/3 от вноса в ЕС, а заедно с Великобритания съставят 50% от целия внос. Холандия и Великобритания основно внасят плодове от Южна Африка и Америка, през Испания и Франция навлизат зеленчуци от Мароко, а Турция внася зеленчуци през балканските членки на ЕС.
- Търговските спорове между САЩ и Мексико стигат до налагане на анти-дъмпинговите мерки от САЩ на мексиканска зеленчукова и плодова продукция. Въвежда се 17,5% мито върху мексиканските домати. Малките и средни мексикански производители ще бъдат неспособни да запазят позициите си в износа, заради необходимостта да внасят депозит при внос.
- Ситуацията е неизгодна и за двете страни (САЩ и Мексико). Мексико допуска увеличение на референтните цени за внос на домати в САЩ на 180% при някои класове, както и на обратно изкупуване на развалена продукция до определен процент.

Изкупни цени, лв./тон

	02.2019*	03.2019*	04.2019*	05.2019*	06.2019*
Домати	1,15	1,11	1,15	0,85	0,80
Краставици	1,95	2,26	1,40	1,00	0,90
Пипер	1,10	1,00	1,10	0,90	0,80

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	02.2019	03.2019	04.2019	05.2019*
Домати - оранжерийни	2,62	2,74	3,33	2,32
Домати - внос	2,27	2,26	2,38	1,58
Краставици - оранжерийни	3,45	2,65	2,20	1,59
Краставици - внос	2,62	2,19	1,70	1,19

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	02.2019	03.2019	04.2019	05.2019*
Домати	3,47	3,11	3,34	2,63
Краставици	3,85	3,53	2,73	2,15
Чушки (зелени)				

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на едро при доматите в ЕС през май, 2019 г. са около 0,85 евро/кг, което е 19% над петгодишните средни. За последните 6 месеца по данни на ЕК в ЕС са внесени 58 млн.т. домати, като средната цена на вноса е 1,98 евро/кг.
- Изкупната цена на домати през м.май, 2019 г. в Турция е 0,20 US\$/кг. и на месечна база намалението е 90%. Това прави Турция най-евтиният вносител на домати в ЕС.
- В последните месеци се увеличават разпространяването на Tobacco virus, което засяга основно домати, но също чушки и други зеленчуци. Този вирус води до увреждане на плода, като ако случаите се увеличат, това може сериозно да попречи на предлагането и да застраши дейността на производителите.
- При пипера, цените в ЕС се запазват на равнища около 0,85 евро/кг. През м.май, 2019 г., изкупните цени на пипер от Турция спадат с 48% на месечна база и са 0,41 US\$/кг и в следващите месеци спадът се очаква да спре.
- Производствените цени на краставици по данни на www.tridge.com продължават да спадат. В Холандия и Испания, цените вече са около 0,30 евро/кг, което е 44% под тези от м.април, 2019 г. В Турция – третият по големина производител, цените към края на м.май, 2019 г са подобни на тези от миналия месец - 0,32 US\$/кг и с увеличаване на търсенето, цените ще останат на тези нива.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Производството на краве мляко в страната по оценки на САРА през 2019 г. ще бъде около 960 хил.т. Производството на овче мляко вероятно ще бъде 79-80 хил.т, като ниските цени при овчето мляко действат стагниращо на производството.
- Средногодишните изкупни цени на кравето мляко ще са около 0,59-0,60 лв/кг. В момента единствено в Румъния и прибалтийските страни средните изкупни цени са под българските, а летният спад на цените е по-бавен отколкото обичайно.
- За първите 4 месеца на годината са изкупени по данни на МЗХГ 206 хил.т. краве мляко, което е с 2% по-малко отколкото количествата през миналата година. По прогнози на САРА изкупеното краве мляко ще бъде около 615 хил.т.

Развитие на млечната верига в света

- Цените на свободните количества мляко в ЕС (регион Северна Италия) са сред най-високите от 2013 година насам. През м.май, те са 39,95 евро/100 кг мляко, което е с 20% над цените по това време на миналата година.
- Световното производство на мляко се очаква да намалее на годишна база с до -0,5%, заради нарастване на цените на дребно и намаляване темпа на ръст на заплатите в света, което да ограничи търсенето.
- Цената на маслото се превръща в барометър за посоката и тенденциите в изкупните цени на суровото мляко. За м.май, цената на едро на масло е 422 евро/100 кг, а намалението на годишна база е -25%. Цената на маслото от 2000 г. насам в пикови периоди е достигало нива от 420 евро/100 кг, а за последните 2 години това е долна ценова точка.
- За последните 2 месеца, ЕС чувствително подобрява своята ценова експортна конкурентоспособност при масло и сирена. Страните от Океания, които традиционно са най-добри в ценово отношение предлагат на по-високи цени от ЕС и САЩ. Цените за износ на масло от ЕС са с 8% по-ниски от тези в САЩ, а при "Чедара" с 4%.
- Заради продължаващият търговски спор между САЩ и Китай, митата за млечните продукти за внос от САЩ в Китай нарастват и при някои продукти достигат 27%, което намалява конкурентоспособността им на този пазар.

Актуална информация

- На 7 и 8 юни ще се проведе Сливен Експо посветено на представяне на френски породи овце - Ил дьо Франс, Мутон Шароле, Лакон и Вандеен. В изложението ще участват и развъдни организации и фермери с породи говеда - Лимузин, Шароле, Монбелиард, Гаскон и Обрак. През последните 2 години се увеличава вносът на породисти разплотни животни, но през 2019 г. се отчита застой.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	02.2019	03.2019	04.2019	05.2019*	06.2019*
България	60,49	60,16	59,71	59,50	59,50
ЕС (13)	63.58	63.64	63.15		

Източник:ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	02.2019	03.2019	04.2019	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	371.6	367.7	381.4	+3.7	+41.3

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	02.2019	03.2019	04.2019	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1840.0	1808.0	1840.0	+1.8	+4.5
ЕС (28)	843.0	821.4	813.6	-1.0	-19.8

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	02.2019	03.2019	04.2019	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1010.0	1004.0	1010.0	+0.6	-2.0
ЕС (28)	627.8	647.4	625.9	-3.3	-1.5

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ% m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец
Δ% y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Проучване на сайта dairyreporter.com показва бърз ръст на потреблението на сирена в Китай. За Китай това е сравнително нов продукт, който започва да навлиза по-масово от края на 80-те години. И в настоящем разпространението на консумацията на сирене е сравнително ограничено, поради което ръстът на вноса на сирена и млечни продукти е умерен, макар че страната е най-големият вносител на такива продукти.
- Пазарът на сирена в Китай е на стойност 12 милиарда долара и се очаква да нарасне с 4 милиарда долара през следващата година. Само за две години броят на китайските потребители употребяващи сирена нараства с между 15% и 17%, а пазарни проучвания прогнозира ръст на потреблението с 13% на година до 2021 г. Ръстът е повлиян и от промяната във възприемането на сирената от „луксозна храна“ към продукт достъпен за масовия потребител. Сирената са добавени и в менюто на много основни училища в Шанхай. Тези тенденции на китайския пазар дават основание да се прогнозира ръст в цените на суровото мляко в света през следващите години.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Следвайки динамиката на европейските цени, цените на едро на свинско месо в страната се покачиха до 3,36 лв./кг през м.април, което е с 7% над ценовото равнище от предходния месец. Отчитайки тенденциите на световния пазар, движени основно от растящия износ на свинско месо за Китай, очакванията са цените да продължат да растат и да стигнат дори до 4 лв/кг кланично тегло. За сравнение цените на едро на свинското месо през същите месеци на 2018 г. се движиха около 2,90-3,10 лв./кг, което очертава прогнозен ръст между 18-22% сравнено с изминалата година.
- Положителният темп на растеж при производството на свинско месо продължава и през настоящата година. Броят на закланите животните в промишлени условия през първите два месеца на 2019 г. е 175 хил. бр. спрямо 151 хил. бр. за същия период на предходната година. Това води до увеличение на производството на свинско месо с 13%, изчислено на годишна база.
- Цените на тон кланично тегло на говеждо и телешко месо се повишават. Една от основните причини е свиването на производството в страната, като очакванията са цените да продължат да растат и през следващите два месеца, задържайки се на нива около и малко над миналогодишните.
- През м.януари и февруари в кланиците са произведени 914 тона говеждо и телешко месо, което представлява намаление с 30% в сравнение с количеството на добитата продукция за същия период на предходната година. Отчетеният спад се дължи на намалението в броя на закланите животни – с 1,8 хил. бр. по-малко спрямо същия период на изминалата година.
- Цените на пилешкото месо остават стабилни и с най-малки вариации. Те ще продължат да се качват в следващите 2-3 месеца, но продължават да са под ценовото равнище от 2018 г. – 3,06 лв./кг кланично тегло. Причината за възходящите очаквания са стабилното вътрешно търсене и растящите цени на свинското месо.
- Общото производство на бяло месо в промишлени условия до м. февруари възлиза на 17,6 хил. тона, което представлява ръст с 6% на годишна база. Увеличението се дължи на по-голямото производство на месо от бройлери (+17%), докато количеството на патешкото месо намалява с 27%.

Важни събития през май 2019 г.

- Според публикувания баланс на ЕС за фуражните протеини през 2017/2018 г. най-висок е процентът на самоосигуреност при фуражите с ниско съдържание на протеини – до 15%. Съществува потенциал за разширяване производството на култури с по-високо протеиново съдържание, като соя и рапица, чиито наличности към момента задоволяват едва 26% от потребностите в животновъдството.

Цени, лв./тон кланично тегло

	02.2019	03.2019	04.2019	05.2019*	06.2019*
Говеждо и телешко месо	4601	3795	4218	4300	4400
Свинско месо	3101	3153	3365	3500	3750
Пилешко месо	2871	2938	2998	2950	3000
Агнешко месо	11100	11554	12061	-	-

*Прогнозни цени

- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- След почти две десетилетия световното производство на месо отбелязва бавен, но стабилен растеж. През 2019 г. се прогнозира то да намалее до около 337 млн. тона (-0,2%), съгласно изнесените данни от FAO. Очаквани по-големи обеми на продукцията в САЩ, Бразилия, Мексико, Индия, ЕС, Русия и Пакистан няма да са достатъчни, за да компенсират намаленото производство в Китай (-5%) и прогнозираното слабо понижение в Австралия.
- Спадът в световното производство на свинско месо се оценява на около 4%, като Китай може да загуби 1/3 от свинете си, което ще се отрази частично върху производството на птиче месо, където се очаква ръст от 3% в сравнение с предходната година.
- Повишението при европейските цени на едро на свинско през м.май възлиза на 21% спрямо същия месец на предходната година. През последните два месеца ценовото ниво се задържа стабилно над средното за периода 2014-2018 г.
- Предвижда се световното производство на говеждо и телешко месо да нарасне слабо (+1%) до 72 млн. тона. Увеличеното търсене от внос в Китай, Япония, Канада и Мексико ще стимулира нарастване на световния експорт, който се прогнозира да се увеличи с 4%, осигурявайки условия за известно увеличение на цените.

Качество на хранене в света, килокалории на ден на човек

Източник: <https://www.slideshare.net/Lroppa1947/global-meat-production-luciano-roppa-2010>

